

Noteikumi par darbinieku rīcību, ja tie vēlas ziņot par iespējamiem pārkāpumiem (tai skaitā iespējamām koruptīvām darbībām), valsts amatpersonas rīcību atrodoties interešu konflikta situācijā, blakus darba un amatu savienošanas atļauju izsniegšanu

Izdoti saskaņā ar likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 20. pantu un Ministru kabineta 17.10.2017. noteikumiem Nr. 630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā"

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību kā Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" (turpmāk tekstā- ZMNĪ) darbiniekam jārikojas, ja:

- vēlas ziņot par iespējamiem pārkāpumiem (tai skaitā iespējamām koruptīvām darbībām), ietverot pasākumus, lai nodrošinātu ziņotāja anonimitāti un aizsardzību;
- vēlas saņemt piekrišanu veikt blakus darbu citur;
- tiek piedāvāta dāvana;
- valsts amatpersona atrodas interešu konflikta situācijā, un kā tiek nodoti interešu konflikta situācijā esošās valsts amatpersonas amata pienākumi citai valsts amatpersonai.

1.1. kā notiek valsts amatpersonu saraksta uzturēšana.

1.2. noteikta kārtība kādos gadījumos valsts amatpersonu var apvienot amata pienākumu veikšanu citur.

2. Noteikumos lietoto terminu skaidrojums:

Ārējais normatīvais akts – Satversme, likumi, Ministru kabineta noteikumi, kā arī starptautiskie līgumi un Eiropas Savienības (Kopienų) pamatlīgumi un uz to pamata izdotie normatīvie akti.

Darbinieks – persona, kurai uz darba līguma pamata ir darba tiesiskās attiecībās ar ZMNĪ, kā arī ZMNĪ valdes locekļi.

Dāvana – jebkurš mantisks vai citāda veida labums (tajā skaitā pakalpojumi, tiesību piešķiršana, nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādas tiesības, kā arī citas darbības, kuru rezultātā rodas kāds labums), kura tiešs vai netiešs guvējs ir darbinieks.

Dokuments – jebkura rakstveida informācija, uz jebkura informācijas nesēja, ko rada jebkurš publisko vai privāto tiesību subjekts (piemēram, valsts vai pašvaldības institūcija, privāto tiesību juridiskā persona, fizisko vai juridisko personu apvienība, notārs, tiesu izpildītājs) vai fiziska persona.

Iekšējais normatīvais akts – dokuments, kuru izdevis ZMNĪ savā darbības jomā (piemēram, rīkojums, noteikumi, nolikums, politika, kārtība, instrukcija, amatu apraksti u.c.).

Interešu konflikts – situācija, kurā darbiniekam, pildot amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpiedalās lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar tā amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt darbinieka, tā radnieka vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.

Radnieks – darbinieka laulātais, radnieks vai svainis, skaitot radniecību līdz otrajai pakāpei un svainību līdz pirmajai pakāpei, vai persona, ar kuru Darbiniekam vismaz vienu gadu ir kopīga saimniecība, personiskas vai mantiskas intereses.

Korupcijas risks – varbūtība, ka kāds no darbiniekiem, kuriem uzticēta vara vai atbildība noteiktu pilnvaru ietvaros, ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumus, nodarot kaitējumu ZMNĪ.

3. Par valsts amatpersonu atzīstama persona, kas par tādu uzskatāma Interesešu konflikta novēršanas likumā, kā arī darbinieks, kurš uz laiku pilda valsts amatpersonas amata pienākumus. Attiecībā uz šādu valsts amatpersonu piemērojami tie Interesešu konflikta novēršanas likumā paredzētie noteikumi, kuri attiecas uz valsts amatpersonu, kuras amata pienākumus tā pilda.
4. Valdes locekļi, atbilstoši savai kompetencei, nepieļauj, lai valsts amatpersonas nonāktu interešu konflikta situācijā, pieļautu ētikas normu pārkāpumus savā darbībā, un šādā situācijā īstenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras.
5. Valdei pašai ir pienākums izvērtēt likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” vai citos normatīvajos aktos noteiktos uz sevi attiecināmos ierobežojumus un aizliegumus kā valsts amatpersonām.
6. Valsts amatpersona atrodas interešu konfliktā, ja, pildot valsts amatpersonas amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpiedalās lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar valsts amatpersonas amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šīs valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.
7. Valsts amatpersonai ir pienākums atteikties no tā amata pienākumu veikšanas vai valsts amatpersonas amata savienošanas visos gadījumos, kad ētisku apsvērumu dēļ varētu tikt apšaubīta tās darbības objektivitāte, un neitralitāte, vai kaut kādā veidā tiek skartas pašas amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru intereses.
8. Atbildība par interešu konflikta neievērošanu paredzēta gan disciplināri, gan Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Par smagākiem nodarījumiem piemērojams Krimināllikums.
9. Disciplināro izmeklēšanu veic ZMNĪ. Administratīvos pārkāpumus izskata Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.
10. Valdes locekļu interešu konflikta gadījums tiek risināts Dalībnieku sapulcē, kas izvērtē interešu konflikta apstākļus, un norīko citu personu konkrēto pienākumu izpildei. Norīkotā persona nevar būt ZMNĪ darbinieks, kurš ir padots valdei.
11. Darbiniekam, kura amats pakļauts korupcijas riskam, ZMNĪ nodrošina apmācības ne retāk kā reizi divos gados.
12. Noteikumi ir saistoši ZMNĪ valsts amatpersonām un darbiniekiem.

II. Koruptīvās darbības un ziņošana par iespējamiem pārkāpumiem

13. Darbinieki savā darbā nepieļauj korupcijas risku iestāšanos, tostarp šādu rīcību:
 - 13.1. prettiesiska labuma pieprasīšanu un pieņemšanu;
 - 13.2. darba pienākumu izpildi interešu konflikta situācijā;
 - 13.3. neatļautu rīcību ar ZMNĪ mantu vai finanšu līdzekļiem;

- 13.4. darbiniekam noteikto pienākumu apzināta neveikšanu vai nolaidīga veikšana savās vai citas personas interesēs.
14. Darbinieks var iesniegt ziņojumu par iespējamiem citu darbinieku korupcijas riskiem un pārkāpumiem. ZMNĪ nodrošina ziņotāja anonimitāti. Konstatējot korupcijas risku vai pārkāpumu, darbinieks ziņo par konstatēto gadījumu, rīkojoties vienā no šādiem veidiem:
- 14.1. iesniedz valdei brīvas formas rakstveida iesniegumu;
 - 14.2. iesniedz ziņojumu Ētikas komisijai;
 - 14.3. izmanto ZMNĪ Trauksmes celšanas sistēmu, iesniedz ZMNĪ mājaslapā norādīto veidlapu, kuru sūta uz trauksme@zmni.lv.
 - 14.4. ziņo Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam, ievērojot biroja vietnē www.knab.gov.lv norādītās saziņas formas.
15. Iesniegumā valdei par iespējamo pārkāpumu (t.sk. koruptīvām darbībām) jānorāda:
- 15.1. Darbinieka, kurš iespējams izdarījis pārkāpumu, vārds, uzvārds, amats vai cita personu identificējama informācija;
 - 15.2. Iespējamā pārkāpuma (t.sk. koruptīvo darbību) apraksts;
 - 15.3. darbību, kuras veikšanā pats darbinieks, radnieks vai darījuma partneris ir mantiski vai personiski ieinteresēts;
 - 15.4. ieinteresētās personas vārdu, uzvārdu, radniecības pakāpi, amatu (juridiskai personai nosaukumu, reģistrācijas numuru, adresi).
16. Informācijas sniedzējam ir tiesības nenorādīt savu vārdu, uzvārdu, amatu. Saņemtie ziņojumi ir ierobežotas pieejamības informācija.
17. Darbinieks var ziņot arī citos veidos, kas nav noteikts šajā kārtībā.
18. Valde ziņo Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam par konstatēto gadījumu, ņemot vērā ziņojuma saturu un atbilstību biroja funkcijām.
19. Ziņojuma saņēmēji, komunikācijā ar iedzīvotājiem un darbiniekiem neatklāj informāciju par ziņotāja identitāti, saņemtā ziņojuma faktu un tā saturu.

III. Darbinieka rīcība, ja tiek piedāvāta dāvana

20. Pildot savus darba pienākumus, darbinieki nepieņem un nepiedāvā dāvanas vai cita veida labvēlības izpausmes, kas pielīdzināmas dāvanai, materiālu labumu, pakalpojumu no personām, kuras kaut kādā veidā varētu ietekmēt viņa amata pienākumu izpildi, lēmuma pieņemšanu vai radīt interešu konfliktu.
21. Darbinieks nedrīkst pieņemt kā dāvanu naudu un naudai pielīdzināmus priekšmetus, tajā skaitā dāvanu kartes, sadarbības partneru apmaksātus ceļojumus.
22. Ja tiek dāvināts suvenīrs vai reprezentācijas priekšmets, darbinieks izvērtē, vai tā pieņemšana neradīs ētiska rakstura pārpratumus.
24. Par dāvanu nav uzskatāmi:
- 24.1. ziedi;
 - 24.2. suvenīri, grāmatas vai reprezentācijas priekšmeti, ja, no vienas personas gada laikā saņemto suvenīru, grāmatu vai reprezentācijas priekšmetu kopējā vērtība naudas izteiksmē nepārsniedz minimālās mēnešalgas apmēru;
 - 24.3. apbalvojumi, balvas vai godalgas, kuru pasniegšana paredzēta ārējos normatīvajos aktos;

- 24.4. jebkuri labumi un garantijas, ko darbiniekam iekšējos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina ZMNĪ;
- 24.5. publiski pieejami pakalpojumi un dažāda veida atlaides, ko piedāvā komercsabiedrības, individuālie komersanti, zemnieku un zvejnieku saimniecības.
25. Ja darbiniekam tiek piedāvāti neatļauti labumi, tad tam, lai sevi aizsargātu, ir jārīkojas šādi:
- 25.1.šāds piedāvājums ir pieklājīgi, bet strikti jānoraida. Dāvanas piedāvātājam var pateikties par vēlmi izrādīt pateicību vai labvēlību, bet ir jāpaskaidro, ka, pildot darba pienākumus, saņem algu, bet, saņemot dāvanu, var rasties nepareizs priekšstats, ka darbinieks par pienākumu pildīšanu vēlas saņemt papildu atlīdzību;
 - 25.2.jāatsakās no labumu pieņemšanas, jo nav vajadzības tos pieņemt. Lai vēlāk izmantotu kā pierādījumu;
 - 25.3.ja nav zināms, jācenšas noskaidrot personu, kas izdarījusi piedāvājumu;
 - 25.4.jāizvairās no ilgstoša kontakta ar dāvinātāju, bet vajadzētu noskaidrot labuma došanas iemeslu;
 - 25.5.ja dāvana tiek saņemta pa pastu ZMNĪ lietvedībā, par saņemto sūtījumu ir jāinformē valde un dāvana jānosūta atpakaļ sūtītājam;
 - 25.6.ja no dāvanas nevar atteikties vai atdot to atpakaļ sūtītājam, tā ir jāsaģlabā, bet nevajadzētu ar to rīkoties;
 - 25.7.ja iespējams, jāpieaicina liecinieki, piemēram, tuvumā strādājošie kolēģi;
 - 25.8.pēc iespējas ātrāk jāsniedz rakstisks ziņojums par labuma došanas mēģinājumu, vēlams oficiāla dienesta ziņojuma veidā, vai jāpaziņo augstākstāvošai amatpersonai vai kompetentai tiesībsardzības iestādei;
 - 25.9.jāturpina strādāt kā parasti, jo īpaši attiecībā uz jautājumu, saistībā, ar kuru tika piedāvāts labums.
26. Darbiniekam ārpus amata pienākumu pildīšanas ir aizliegts pieņemt dāvanas, ja, attiecībā uz dāvinātāju darbinieks divu gadu laikā pirms dāvanas saņemšanas ir veicis uzraudzības, kontroles vai izziņas funkcijas vai slēdzis līgumus, vai veicis citas ar amata pienākumu pildīšanu saistītas darbības.
27. Ja darbinieks ārpus amata pienākumu pildīšanas ir pieņēmis dāvanas no fiziskajām vai juridiskām personām, darbinieks nav tiesīgs attiecībā uz dāvanas devēju divu gadu laikā pēc dāvanas saņemšanas veikt uzraudzības, kontroles vai izziņas funkcijas, vai slēgt līgumus vai veikt citas ar amata pienākumu pildīšanu saistītas darbības.
28. Sadarbības partneru un citu personu dāvanas, kas pasniegtas darba vizīšu ietvaros Latvijā vai ārvalstīs, valsts svētkos, atceres vai atzīmējamās dienās, ir ZMNĪ īpašums.

IV. Valsts amatpersonas rīcība atrodoties interešu konfliktā

29. Gadījumā, ja valsts amatpersona, konstatē, ka atrodas interešu konflikta situācijā, pārtrauc konkrētā uzdevuma izpildi, un, nekavējoties, bet ne vēlāk kā 5 (piecu) darba dienu laikā, no brīža, kad tiek konstatēts fakts par atrašanos interešu konfliktā rakstveidā, sniedz informāciju valdei par šādiem faktiem, ja, tie konstatēti darba uzdevumu izpildes gaitā:

- 29.1. par pašas, savu radnieku vai darījumu partneru mantisko vai citu personisko ieinteresētību kādas darbības veikšanā, kura ietilpst tās amata pienākumos;
- 29.2. par komercsabiedrībām, kuru dalībnieks, akcionārs, biedrs, pārraudzības, kontroles vai izpildinstitūcijas loceklis ir šī valsts amatpersona vai tās radnieks, vai par to, ka pati valsts amatpersona vai tās radnieks ir individuālais komersants, kas saņem attiecīgās publiskās personas institūcijas publisko iepirkumu, partnerības iepirkumu, sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu vai koncesiju, publiskas personas finanšu līdzekļus vai valsts vai pašvaldības garantētus kredītus, izņemot gadījumus, kad tos piešķir atklāta konkursa rezultātā.
30. Informācija rakstveidā jāsniedz norādot:
- 30.1. interešu konflikta situācijā nonākušās valsts amatpersonas vārdu, uzvārdu, amatu;
- 30.2. valsts amatpersonas amata pienākumos iekļauto darbību, kuras veikšanā pati amatpersona, radnieks vai darījuma partneris (turpmāk – Ieinteresētā persona) ir mantiski vai personiski ieinteresēts;
- 30.3. par Ieinteresēto personu:
- 30.3.1. fiziskai personai norādot vārdu, uzvārdu, radniecības pakāpi, amatu;
- 30.3.2. juridiskai personai norāda nosaukumu, reģistrācijas numuru, reģistrācijas numuru, juridisko adresi;
- 30.3.3. normatīvo aktu, kas noteic, ka konkrētā situācija ir interešu konflikta situācija un kas šādu situāciju aizliedz.
31. Valde, saņemot Noteikumu kārtības 29. punktā noteikto informāciju, nekavējoties, bet ne vēlāk kā 5 (piecu) darba dienu laikā, norīko attiecīgās valsts amatpersonas funkciju izpildi citai valsts amatpersonai.

V. Valsts amatpersonu saraksta uzturēšanas kārtība

32. Valsts amatpersonu sarakstā tiek iekļauti ZMNĪ darbinieki, kas atzīstami par valsts amatpersonām, atbilstoši Interesešu konflikta likumam.
33. Valde izvērtē un saskaņo valsts amatpersonas statusa attiecināšanu uz konkrētu amatu.
34. Personāla speciālists nodrošina ZMNĪ valsts amatpersonu saraksta uzturēšanu.
35. Galvenā grāmatvede nodrošina valsts amatpersonu saraksta, tā izmaiņu ziņošanu Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmā.

VI. Blakus darba un amatu savienošanas atļauju izsniegšanas kārtība

36. Darbinieki, kuriem Interesešu konflikta novēršanas likuma izpratnē nav valsts amatpersonas statuss, veikt blakus darbu citur saskaņo ar valdi, ievērojot Darba likuma 91. un 92. pantu. Darbinieks neveic blakus darbu bez valdes rakstveida piekrišanas.
37. Darbiniekam iesniegumā norāda:
- 37.1. vārdu, uzvārdu, ieņemamo amatu;
- 37.2. blakus darba veids, kura pildīšanai nepieciešama piekrišana;
- 37.3. blakus darba, kura pildīšanai nepieciešama piekrišana, ietekmi uz tiešo pienākumu izpildi, tai skaitā vai neveidojas faktiskais/ šķietamais/ iespējamais interesešu konflikts.

38. Darbiniekam ir pienākums nekavējoties rakstveidā informēt valdi, par to, ka ir mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi, kādi pastāvēja, saņemot atļauju veikt blakus darbu.
39. ZMNĪ darbiniekiem izsniegto atļauju veikt blakus darbu citur uzskaiti nodrošina Personāla speciālists.
40. Lai nodrošinātu valsts amatpersonu darbību sabiedrības interesēs, novēršot amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonas lēmumiem un rīcību, valsts amatpersona ir tiesīga pildīt citu amatu tikai Interesu konflikta novēršanas likumā noteiktajos gadījumos.
41. Ja amata savienošanai ir nepieciešama atļauja, valsts amatpersona nekavējoties iesniedz rakstveidā iesniegumu valdei, ja likums nosaka pienākumu saņemt atļauju amata savienošanai.
42. Valsts amatpersona iesniegumā norāda:
 - 42.1.vārdu, uzvārdu, ieņemamo amatu;
 - 42.2.amatu, kura pildīšanai nepieciešama atļauja;
 - 42.3.amata, kura pildīšanai nepieciešama atļauja, ietekmi uz amata pienākumu izpildi;
 - 42.4.normatīvo aktu, kas noteic, ka valsts amatpersonas amata savienošana ar norādīto amatu ir atļauta.
43. Ja amata savienošana ir aizliegta, valdes pienākums ir izbeigt darba tiesiskās attiecības ar nodarbināto saskaņā ar Interesu konflikta novēršanas likumā noteikto kārtību.
44. Ja amata savienošanai ir nepieciešama atļauja, valde izvērtē saņemto pamatojumu un lemj par atļaujas izdošanu amata savienošanai Interesu konflikta novēršanas likumā noteiktajā kārtībā.
45. Reizi gadā valde veic valsts amatpersonu amata savienošanas atļaujas pārskatīšanu, kuras laikā izvērtē, vai nav mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi, kādi pastāvēja atļaujas izsniegšanas brīdī, un vai valsts amatpersonas konkrētā amata savienošana joprojām nerada interešu konfliktu, nav pretrunā ar valsts amatpersonai saistošām ētikas normām un nekaitē valsts amatpersonu tiešo pienākumu pildīšanai.
46. Valsts amatpersonai ir pienākums nekavējoties rakstveidā informēt valdi, par to, ka ir mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi, kādi pastāvēja amata savienošanas atļaujas izsniegšanas laikā.
47. Valdes locekļu amata savienošana tiek izskatīta ZMNĪ Daļbnieku sapulcē.